Як вберегти дитину від небезпечних захворювань

Кожного року від хвороб, яких можна було уникнути через проведення щеплення, в світі помирає близько двох мільйонів дітей. Щеплення (вакцинація, імунізація) – це єдиний шлях вберегти дитину від небезпечних інфекцій. Життєво необхідно, щоб щеплення були зроблені як можна раніше, оскільки половина всіх смертей від кашлюку, третина всіх випадків поліомієліту і четверта частина всіх смертей від кору трапляються з дітьми першого року життя.

Всі батьки мають знати, навіщо, коли, як і де необхідно робити щеплення дитині. Без дозволу батьків з дитиною не може бути проведена жодна медична маніпуляція. Вас повинні поінформувати і отримати Ваш дозвіл. Медичний фахівець повинен переглянути разом з Вами карту імунізації вашої дитини, сказати, яке саме щеплення збираються їй зробити, якою вакциною та якими інструментами. Для кожної дитини мають використовуватися тільки стерильні одноразові шприци та голки. Вас повинні також поінформувати про можливі побічні дії. Ви маєте право ознайомитися з терміном придатності вакцини. Може статися і так, що за якихось причин дитині вчасно не зробили щеплення. Отже Ви самі повинні слідкувати за графіком вакцинації Вашого малюка і забити на сполох, коли щеплення не запропоновано в визначений графіком термін.

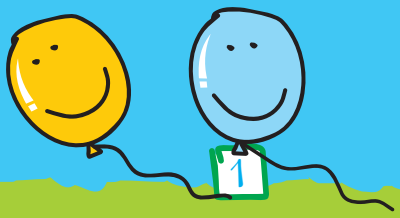

Планова вакцинація може бути відкладеною тільки за наявності гострих проявів захворювання, і її необхідно провести відразу після одужання або покращення стану дитини. В зв'язку з цим перед кожним щепленням дитина повинна пройти огляд лікаря. Тільки лікар може вирішити питання щодо можливості проведення щеплення, включаючи протипокази, які можуть бути у деяких дітей.

Не бійтесь і не вагайтесь робити дитині щеплення. Профілактичні щеплення безпечні, і більшість дітей їх легко переносить. Тільки в незначній кількості випадків стан дитини може на короткий час погіршитись. Так, після щеплення, з 7 по 14 день у дитини може з'явитися висипка, підвищена температура та поганий апетит – це нормальна реакція на вакцинацію, але дитина вже ніколи не буде мати важких та загрозливих для життя ускладнень.

Найпершу та природну імунізацію Ваша дитина має отримати відразу після народження під час контакту з мамою «шкіра до шкіри». За ті дві години, які новонароджена дитина проводить на животі у матері або татка (якщо мама не може це здійснити через якісь причини, наприклад, кесарський розтин), малюк замість агресивних і дуже стійких лікарняних інфекцій (особливо стафілокок) отримає ті «домашні» інфекції, які є в батьків і з якими він легко впорається, оскільки має ті ж самі антитіла, що й мама.,..иігре рається, оскільки має ті самі антитіла, і у мами..

Друга природна імунізація відбувається в той час, коли дитина прикладається до грудей і отримує перше безцінне материнське молоко – молозиво, яке виробляється протягом перших днів після пологів. Молозиво захищає дитину від запалення легенів, діареї та інших хвороб. Подекуди, в пологових будинках ще можна почути, що мати не годує дитину, оскільки в неї ще немає «справжнього» молока, тільки молозиво. Це жахлива помилка. Молозиво – це саме те, що потрібно, щоб нагодувати і захистити новонароджену дитину, так створено природою.

Також у пологовому будинку в перший-третій день життя дитині зроблять щеплення від туберкульозу та гепатиту В.

Навіщо робити щеплення від туберкульозу та гепатиту в перші дні життя дитини?

За умов наявної епідемії туберкульозу в країні це питання цілком зрозуміле. На обліку в протитуберкульозних диспансерах України перебувало 640 000 людей. Активну форму мають майже 28 000. Майже 8 000 українців померло від туберкульозу минулого року. Мікобактерія туберкульозу (палочка Коха) передається повітряно-крапельним шляхом. Бактерії можуть передаватися під час спілкування з хворою людиною, вживанні заражених продуктів (м'яса, яєць, молочних продуктів). А також через пил, предмети вжитку, посуд, постіль, папери та інше. Бактерії туберкульозу дуже стійкі до холоду, тепла, вологості та світла. Потрапляючи в навколишнє середовище, вони залишаються небезпечними до 12 місяців. Туберкульоз вражає та руйнує легені, кістки, нирки, мозок, лімфатичні вузли, а іноді і весь організм (диссимінований туберкульоз).

Ми не можемо і не повинні ізолювати дитину від зовнішнього світу. Ми ніколи не можемо бути певні, що люди, які живуть поруч або знаходяться біля нас на вулиці, у закладах, які ми відвідуємо, або в транспорті, не мають туберкульозу. Ми ніколи не можемо бути абсолютно певні в безпечності продуктів, які їмо самі або даємо дитині. Єдине, що ми можемо зробити – захистити свою дитину через вакцинацію.

Що стосується гепатиту, то важливо розуміти, що вірус гепатиту В передається з кров'ю або іншими рідинами тіла людини. Гепатит В – це дуже важка хвороба, яка у 10 з 100 дітей, якщо їм не зроблено щеплення, закінчується запаленням та руйнацією печінки, яка призводить до смертельних наслідків.

У 80% тих, що захворіли на рак печінки, чинником є гепатит В. Сьогодні біля 350 мільйонів людей у світі страждають від цієї інфекції. Доведено, що завдяки вакцинації кількість людей серед щеплених поколінь зменшиться у тисячі раз.

У разі імунізації дитині вводять вакцину, яка місить або ослаблені нешкідливі, або неживі різновиди тих мікроорганізмів, які викликають певне захворювання. Вони не здатні викликати захворювання, але у відповідь на їх введення організм дитини виробляє антитіла, які і забезпечують захист, або, як його називають – імунітет.

Програма імунізації дитини починається з першого дня життя і триває до 15-18 річного віку.

Графік вакцинації дітей в Україні

Вік	Щеплення проти
1 день	Гепатиту В[2]
3-7 день	Туберкульозу[1]
1 міс.	Гепатиту В[2]
3 міс.	Дифтерії, кашлюку, правця[3]
	Поліомієліту[4]
	Гемофільної інфекції[5]
	Всім ослабленим дітям переважно вакцинами АаКДП – ІПВ
4 міс.	Дифтерії, кашлюку, правця[3]
	Поліомієліту[4]
	Гемофільної інфекції[5]
	Всім ослабленим дітям переважно вакцинами АаКДП – ІПВ
5 міс.	Дифтерії, кашлюку, правця[3]
	Поліомієліту[4]
	Гемофільної інфекції[5]
	Всім ослабленим дітям переважно вакцинами АаКДП – ІПВ

Вік	Щеплення проти
6 міс.	Гепатиту В[2]
12 міс.	Кору, краснухи, паротиту[6]
18 міс.	Дифтерії, кашлюку, правця[3]
	Поліомієліту[4]
	Переважно вакциною АаКДП

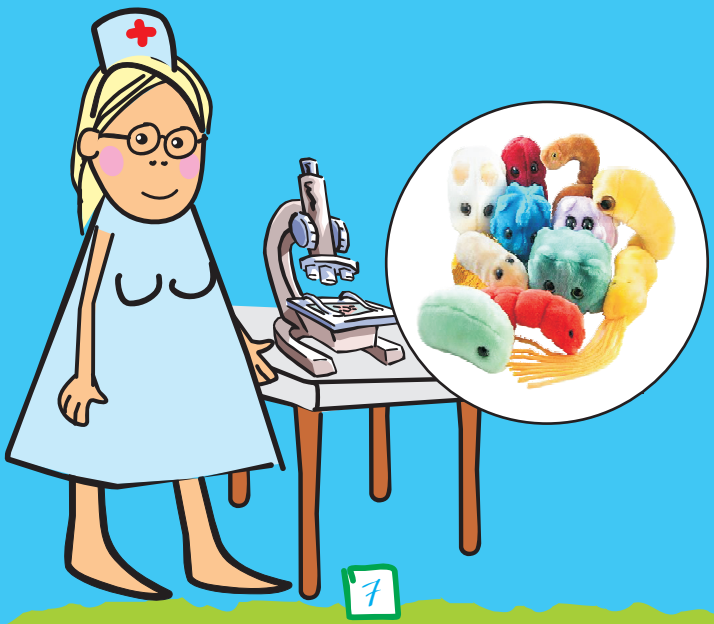

Вік	Щеплення проти
6 років	Дифтерії, кашлюку, правця[3]
	Поліомієліту[4]
	Кору, краснухи, паротиту[6]
7 років	Туберку-льозу[1]
13 років	Гепатиту В[2]
14 років	Туберку-льозу[1]
	Дифтерії, правцю[3]
	Поліомієліту[4]
15 років	Краснухи (дівчата), паротиту (хлопці)[6]
18 років	Дифтерії, правця[3]

Деякі факти з історії вакцинації, можливо, допоможуть Вам позбавитись існуючих упереджень щодо імунізації.

200 років тому Едвард Дженнер продемонстрував першу вакцину проти віспи. До того від віспи помирало 10% населення, і з 10 померлих 9 були діти до 5 років. Через 170 років завдяки масовим щепленням людство позбавилось такого захворювання, як віспа. З 1980 року це захворювання вважається знищеним на планеті Земля. Вакцинації від віспи з 1980 року не проводяться.

Індустрія вакцин розвивається і удосконалюється весь час у напрямку безпеки і ефективності вакцин.

Вакцини поділяються на живі та неживі.

Наприклад, традиційно щеплення від поліомієліту проводилось живою вакциною. Таке щеплення мають пройти всі діти, тому що наслідки від перенесеної хвороби можуть бути дуже важкими. На кожних 200 дітей, які захворюють на поліомієліт, одна залишається інвалідом на все життя. Жива вакцина проти поліомієліту вводиться через рот (орально) і містить нешкідливі для організму віруси, які не викликають захворювання, але дають захист. Нині для запобігання можливих побічних реакцій щеплення від поліомієліту роблять неживою вакциною у вигляді ін'єкції. Таким чином, вакцинація від поліомієліту тепер стала ще безпечніша. Якщо перші 2 дози вакцини вводились неживою вакциною, то наступні безпечно продовжувати живою оральною вакциною.

Захворювання дитини на кір може призвести до недостатнього розумового розвитку та ушкоджень слуху та зору дитини. Хвороба спричиняє гарячку, висипи, кашель та нежить. Ускладненнями можуть бути запалення легенів та мозку, які можуть призвести до загибелі дитини.

Епідпаротит (свинка) та червониця, перенесені в дитинстві, можуть спричиняти безпліддя в дорослому віці. Інші загрозливі наслідки цих захворювань – енцефаліти та менінгіти. Тому щеплення проти цих інфекцій є вкрай важливим.

В світі, серед населення, яке не отримало щеплення, щорічно реєструється 40 мільйонів випадків захворювання на кашлюк, у тому числі 340 тисяч зі смертельним кінцем. 1% дітей у віці до року без щеплень вмирає від цього захворювання.

Правець виникає внаслідок попадання у рану бруду, що містить спори правцевої палички. Внаслідок цього у людини розвиваються судоми і зупиняється дихання. Щорічно від правця у світі вмирає 500 000 новонароджених.

10-25% дітей, які перенесли захворювання на дифтерію, мають задуху та міокардит – запалення серця, 75% мають порушення нервової системи.

Саме з цих причин діти мають отримати щеплення проти цих трьох інфекцій.

З 50 років минулого сторіччя вакцинація від кашлюку, дифтерії та правця зберегла життя мільйонам дітей та дорослих. Ці щеплення робились вакцинами, що містили цілу клітину неживого кашлюку. Такі вакцини довели свою безпечність та дають реальний захист. Вони і дотепер використовуються при вакцинації. Але медики та громадськість все-таки були стурбовані з приводу побічних дій таких вакцин – місцевих – почервоніння, біль та набряки у місці введення вакцини, і загальних – температура, які зустрічаються частіше, ніж при вакцинації іншими вакцинами.

Ця стурбованість призвела до того, що було створено нове покоління вакцин – високоочищених, «безклітинних» кашлюкових вакцин, тобто, на відміну від попередніх цільноклітинних, з клітини збудника кашлюку вибрали тільки необхідні для захисту дитини частки, а решту відкинули. Це дозволило значно зменшити негативні побічні дії. Нові вакцини називаються ацелюлярними (безклітинними) кашлюково-дифтерійно-правцевими вакцинами.

Вакцини від Гемофілюс інфлюенци В з'явились зовсім недавно. Гемофілюс інфлюенци В – це бактерії, які викликають менінгіти, сепсис, септичні запалення суглобів, остеомієліти (запалення кісток), пневмонії (часто деструктивні), епіглотити (дитина дуже швидко задихається через запалення у горлі), запалення серцевої сумки – перикардити. Ця інфекція призводить до смерті, особливо у маленьких дітей. А наслідками перенесених менінгітів може бути глухота, судоми (епілепсія), розумова відсталість. 4-5% дітей вмирає, 8-11% має перелічені вище наслідки після хвороби.

Найбільш небезпечна ця інфекція у дітей з 3-місячного віку до 4 років. Тому і проводять щеплення з 3-місячного віку. Вакцина не є живою і має рідкі та незначні побічні дії.

Жодна вакцинація не захищає від можливості захворіти, але захищає від ускладнень, тяжкості перебігу захворювання, смертельних наслідків та інвалідності.

Можна часто такі висловлювання батьків:

«Краще нехай дитина перехворіє всіма інфекціями в дитинстві і не треба робити щеплення» або «Всі діти по сусідству перехворіли, і ніяких наслідків не було, вони навіть температури не мали. Навіщо ж мені ризикувати?».

Ви повинні усвідомлювати, що неможливо передбачити, як ваша дитина перенесе те чи інше інфекційне захворювання. Чи відносно легко, чи матиме важкі або навіть фатальні наслідки. Лікування небезпечних станів є складним і деколи, на жаль, не вельми ефективним. І тільки щеплення може заздалегідь захистити дитину. Тому ризик не робити щеплення є невиправданим.

Підготовлено Горбань А. В.,
лікарем педіатром Клініки здорової дитини

По додаткову інформацію звертайтеся:

Серія буклетів для батьків створена в рамках програми співпраці між Урядом України та Представництвом Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України № 65 від 31.01.2006 “Про впровадження пілотного проекту “Створення соціально-педагогічних умов для розвитку та виховання дітей дошкільного віку в сільській місцевості”.

Особлива подяка Представництву Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Республіці Білорусь та видавництву “Альтиора” за розробку ідеї та дизайну серії буклетів для батьків.

ТОВ “Видавничий дім “КАЛИТА”. Свідоцтво дк № 2193 від 25.05.2005 р.
03057, м. Київ-57, вул. Желябова, 2А.Тел.: (044) 453-28-50.